

Predstavitelia bipartity hľadali námety u zahraničných kolegov

Vzájomne si vymenili názory a skúsenosti

Zástupcovia bipartity, ktorú tvoria predstavitelia slovenských zamestnávateľov a zamestnancov, sa stretli v Bratislave 18. apríla 2013 so svojimi kolegami z Rakúska, Nemecka a Švédska. Cieľom bola vzájomná výmena názorov a skúseností.

„Chceme vidieť, ako fungujú modely bipartity, ako to celé prebieha a aký ten systém je. Pretože predsa len majú dlhoročné skúsenosti, niekde ten systém funguje 50 rokov a niekde viac,“ povedal predseda Odborového zväzu KOVO Emil Machyna (na snímke prvý zľava). Ako dodal, nie je možné priamo prebrať nejaký zabehnutý model, ktorý už funguje v inej krajine. Zámerom je poučiť sa a dosiahnuť určitú stabilitu na trhu práce, ktorá je na Slovensku potrebná. Rokovania bipartity by však mali v budúcnosti priniesť aj vyššiu efektívnosť a lepšiu deľbu práce. „Tie informácie, ktoré tu dnes zaznievajú, sú pre nás inšpiráciou,“ podotkol E. Machyna.

Inšpiráciu chcú nájsť sociálni partneri aj v otázke kolektívnych zmlúv, ktoré sú v krajinách ako Rakúsko, Nemecko či Švédsko oveľa rozšírenejším javom. Odborári by chceli spoločne s predstaviteľmi zamestnávateľov

dosiahnuť ich širšie využívanie aj na Slovensku. „Budeme diskutovať aj o novom kódexe časti pracovného práva, tak, aby sme našli nejakú dohodu a povedali by sme áno, na základe týchto pravidiel sme ochotní pracovať,“ skonštatoval predseda OZ KOVO.

Podľa viceprezidenta Zväzu stavebných podnikateľov Slovenska (ZSPS) Pavla Kováčika (na snímke prvý sprava) môže vzájomná spolupráca v rámci bipartity pomôcť odvetviu stavebníctva. Prítom existuje veľa spoločných tém, pri ktorých sa vedia partneri dohodnúť. „Tak, aby sme zlepšili podmienky pre stavebníctvo ako také, a potom budú samozrejme lepšie podmienky aj v oblasti zamestnanosti,“ uviedol P. Kováčik.

Dialóg medzi zamestnávateľmi a zástupcami zamestnancov je podľa prezidenta Zväzu hutníctva, ťažobného priemyslu a geológie (ZHŤPG SR) Vladimíra Jacka (na snímke uprostred) podstatný najmä v čase ekonomickej krízy. „Je veľmi dôležité, aby títo dvaja partneri veľmi otvorene komunikovali. Prijímajú sa mnohé zákony, mnohé nariadenia, ktoré môžu mať dopad na samotných zamestnávateľov a dopad na zamestnávateľov môže vytvoriť dopad na zamestnancov,“ upozornil V. Jacko.

Strojárňam PPS sa nástrahy trhu a krízu podarilo prekonať

Priberajú nových zamestnancov

Aj napriek silným otrasom, keď sa počet zamestnancov znížil z asi 2200 na tri stovky, prešla za uplynulých 20 rokov najväčšia strojárska firma v regióne Podpoľania, PPS Group Detva. Spoločnosť s bohatou históriou sa ale dokázala pozviechať a dnes aj napriek pretrvávajúcej kríze ľudí priberá.

Firma síce najmä v uplynulých troch rokoch bola nútená reagovať na požiadavky svojich odberateľov a pri nedostatku objednávok upravovala aj počty zamestnancov, vždy sa ale podarilo nájsť partnerov, ktorí jej pri svojich výrobných požiadavkách opätovne navrhli zamestnanosť. Napríklad v závere minulého roka bola spoločnosť nútená prepustiť až 180 kmeňových zamestnancov. Dôvodom bolo radikálne zníženie objednávok od rozhodujúceho odberateľa. Už začiatkom tohto roku začali byť prognózy vývoja optimistickéjšie a PPS začala prepustených zamestnancov prijímať späť. Už začiatkom februára firma ohlásila prijatie 20 zamestnancov a v jarných mesiacoch sa predpokladá prijatie ďalších 70 až 80 ľudí. Aktuálne ich zamestnáva viac ako 1000.

História podniku sa začala písať v roku 1950, kedy bol položený základný kameň spoločnosti tvoriacej súčasť národného podniku Tatra Kopivnice. Prvý výrobok - rýpadlo Škoda D500, opustilo brány podniku v roku 1954. Výrobný program sa postupne ustálil a tvorila ho výroba stavebných strojov a výrobkov špeciálnej techniky. PPS Detva vznikla oficiálne od 1. januára 1955.

V roku 2003 sa spoločnosť PPS Detva Holding, a. s., dostala do konkurzu a počet zamestnancov sa prepadol na minimum. Majiteľom sa následne stala skupina súkromných švajčiarskych, slovenských a českých investorov spolu so slovenskou investičnou skupinou SITNO HOLDING. Od roku 2003 podnik funguje ako PPS Group. Hlavnou činnosťou je výroba veľkorozmerných zvarovaných konštrukcií pre banské a stavebné stroje. Viac ako 90 percent produkcie tvorí export do Škandinávie, Nemecka, Francúzska a Rakúska.

Vyšší dlh malo vo V4 už len Maďarsko

Verejný dlh Slovenska dosiahol za minulý rok 6892 eur na jedného obyvateľa, čo predstavuje medziročný nárast zhruba o 600 eur.

V rámci krajín Vyšehradskej štvorky (V4) je tak dlh na hlavu vyšší už len v Maďarsku. Kým ešte v roku 2010 sme sa najnižším dlhom na jedného obyvateľa mohli pochváliť práve my, tak v roku 2011 nás predbehli Poliaci a vlni dokonca aj Česi. Dlž pripadajúci na jedného Poliaka predstavoval vlni 5648 eur, na Čecha 6657 eur a na Maďara 7689 eur. V rámci krajín Európskej únie (EÚ) bol najvyšší dlh na jedného obyvateľa v Írsku (41 997 eur), pričom najlepšie na tom bolo v tomto smere Bulharsko (1004 eur). Priemer celej EÚ dosiahol v roku 2012 úroveň 21 863 eur a v rámci krajín platiacich eurom to bolo 25 838 eur.

Pri porovnaní s výkonom ekonomiky sa verejný dlh Slovenska vlni vyšplhal na 52,1 percenta hrubého domáceho produktu (HDP). Prvýkrát tak prekročil hranicu 50 percent, ktorú určuje ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti. Spustil sa tak mechanizmus takzvanej dlhovej brzdy, pre ktorú bude musieť minister financií predstúpiť pred parlament a vysvetliť dôvod zvýšeného dlhu a plánované kroky v tejto súvislosti. (r)

Spotrebiteľské ceny sa zvýšili o 1,9 percenta

Spotrebiteľské ceny sa v marci porovnaní s februárom v úhrne zvýšili o 0,1 percenta.

Vzrástli ceny v odboroch rekreácia a kultúra o 0,3 percenta, bývanie, voda, elektrina, plyn a iné palivá, vzdelávanie, hotely, kaviarne a reštaurácie zhodne o 0,2 percenta, doprava, rozličné tovary a služby zhodne o 0,1 percenta. Klesli ceny v odboroch potraviny a nealkoholické nápoje o 0,2 percenta, alkoholické nápoje a tabak o 0,1 percenta. Na februárovej úrovni zostali ceny za odevy a obuv, nábytok, bytové zariadenie a bežnú údržbu domu, zdravie, za poštové a telekomunikačné služby.

V marci 2013 v porovnaní s marcom 2012 boli spotrebiteľské ceny vyššie v úhrne o 1,9 percenta. Vzrástli ceny v odboroch vzdelávanie o 6,8 percenta, zdravie o 4,1 percenta, potraviny a nealkoholické nápoje, rozličné tovary a služby zhodne o 3,5 percenta, hotely, kaviarne a reštaurácie o 2,6 percenta, alkoholické nápoje a tabak, rekreácia a kultúra zhodne o 2 percenta, odevy a obuv o 1,6 percenta, poštové a telekomunikačné služby o 1,2 percenta, bývanie, voda, elektrina, plyn a iné palivá o 1 percento, nábytok, bytové zariadenie a bežná údržba domu o 0,4 percenta. Klesli ceny v doprave o 0,7 percenta. (r)

Najbližšie číslo PRIORÍT
vyjde 5. 6. 2013

Slovensko je na piatom mieste od konca v oblasti čerpania eurofondov

Najlepší boli Íri

Členské štáty EÚ musia zintenzívniť úsilie v oblasti využívania zdrojov z európskeho rozpočtu.

Slovensko je z hľadiska celkového čerpania eurofondov v období 2007-2013 na piatom mieste od konca. Podľa porovnávajúcej tabuľky 27 členských štátov, najlepšie si podľa údajov platných v januári 2013 v končiacom sedemročnom programovom období počínali Íri, ktorí zaznamenali čerpanie eurofondov na úrovni 60,1 percenta. Deväť členských krajín prekročilo 50-percentnú hranicu čerpania eurofondov (Belgicko, Dánsko,

Estónsko, Fínsko, Litva, Nemecko, Portugalsko, Rakúsko, Španielsko a Švédsko). Priemer EÚ pri čerpaní eurofondov zaznamenal úroveň 42,4 percenta z vyčlenenej sumy 347 miliárd eur. Slovensko je hlboko pod touto hranicou, s mierou čerpania eurofondov stanovenou na 34,7 percenta z celkovej sumy 8,29 miliardy eur určených na odobrené projekty. Slovensko v tomto smere predbehlo najslabších Rumunov (14,7 percenta), Bulharov (26,7 percenta), Malťanov (29,8 percenta) a Čechov (29,9 percenta). (r)

Prideme s opatreniami, ktoré umožnia vznik 60 tisíc miest

Priorita vlády na tento a budúci rok

Vláda Roberta Fica predstaví rad konkrétnych opatrení, ktoré na Slovensku umožnia vznik väčšieho množstva nových pracovných miest.

„Prvé kvalifikované odhady, ktoré máme k dispozícii potvrdzujú, že tento rad prorastových opatrení by mal viesť k vytvoreniu ďalších 60 tisíc pracovných miest na Slovensku,“ informoval R. Fico na zhromaždení delegátov Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory (SOPK) v Bratislave 16. apríla 2013. Nové pracovné miesta chce vláda vytvoriť prostredníctvom prorastových opatrení, ktoré sú jednou z jej priorít na tento a budúci rok.

Pritom nepôjde len o aktivity na domácej, ale aj medzinárodnej úrovni. Prioritou vlády na najbližšie obdobie bude tiež zlepšovanie podnikateľského prostredia na Slovensku, ako aj lepšie čerpanie eurofondov. „Urobíme všetko preto, aby nielen malé a stredné podniky, ale aj veľké podniky mali možnosť čerpať zo sumy, ktorá na roky 2014 až 2020 je pre Slovensko historicky najvyššia,“ avizoval premiér. Ako dodal, prioritou bude aj boj proti daňovým únikom, pričom v tejto súvislosti už vláda zaznamenala úspech. Výrazne sa totiž znížil počet žiadostí o vratky dane z pridanej hodnoty (DPH) a zvýšil sa výber dane z príjmu. (r)

Spôsob odchodu zo zamestnania neovplyvní dávku v nezamestnanosti

Podmienkou je poistenie

Spôsob skončenia pracovného pomeru nemá vplyv na nárok na dávku v nezamestnanosti, jej výšku ani na jej dobu.

Sociálna poisťovňa priznáva nárok na dávku v nezamestnanosti na základe splnenia zákonných podmienok a nie podľa toho, či zamestnanec dostal výpoveď alebo skončil pracovný pomer dohodou. Základnou podmienkou nároku na dávku je to, aby bol poistenec v posledných troch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie poistený najmenej dva roky. Nárok na dávku vzniká odo dňa zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie, a naopak, zaniká po šiestich alebo po uplynutí podporného obdobia, teda štyroch

mesiacoch. Zaniká aj pri vyradení z evidencie úradu práce, nástupu do zamestnania alebo počas poberania nemocenského, ošetrového, materského a rodičovského príspevku.

O dávku v nezamestnanosti môže poistenec požiadať v miestne príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne predložením oznámenia o zaradení do evidencie uchádzačov o zamestnanie a vyplneného tlačiva Žiadosť o dávku v nezamestnanosti. Priložiť treba aj Potvrdenie zamestnávateľa na účely nároku na dávku v nezamestnanosti z posledného zamestnania. V marci 2013 Sociálna poisťovňa vyplácala 45 627 dávok v nezamestnanosti. Za rok 2012 priemerná výška dávok v nezamestnanosti mesačne dosiahla 312 eur. (r)

priority

mesačník OZ KOVO, vydáva OZ KOVO v OZK SERVICE, s. r. o. Redakcia: ČSA č. 25, 974 01 Banská Bystrica. Tel. 048 / 411 34 73, e-mail: stiegel@ozkovo.sk. Redakčná rada: Mgr. Pavel Kúš, predseda, členovia: Ing. Daniela Lengyelová, Vladimír Filipča, JUDr. Simona Schuszteková, Irena Škrovinová, Jozef Burian. Zodpovedná redaktorka: Mgr. Aneta Fákova, zastupuje Mgr. Jozef Stiegel. Grafická úprava a tlač: Tlačiareň D&M, Slovenská Lúča. ISSN: 1338-3051. Neobjednané rukopisy a fotografie redakcia nevracia. Priority nájdete aj na www.ozkovo.sk

Výroba áut sa vlni na Slovensku zvýšila, rast bude pokračovať

Najväčší optimisti sa prerátali

Na Slovensku bolo vlni celkovo vyrobených 926 555 automobilov. V porovnaní s rokom 2011 ide o nárast o 44,9 percenta.

„To neočakávali ani tí najväčší optimisti. Je to výsledok, ktorý nás nesmierne teší,“ povedal v Bratislave 17. apríla 2013 prezident Zväzu automobilového priemyslu (ZAP) SR Jaroslav Holeček. Podľa údajov ZAP sa na Slovensku v roku 2012 vyrobilo 171 automobilov na 1000 obyvateľov, pričom v roku 2011 to bolo v priemere iba 118 vozidiel na 1000 obyvateľov. Priemer Európskej únie (EÚ) bol vlni 38 áut na 1000 obyvateľov. „Slovensko je najväčším výrobcom automobilov na svete na tisíc obyvateľov,“ upozornil J. Holeček. Ako dodal, rastúci trend produkcie bude pokračovať aj v tomto roku, keď sa očá-

káva celkový nárast počtu vyrobených vozidiel.

V minulom roku vzrástol medziročne aj počet zamestnancov v automobilovom priemysle SR. Vlni pracovalo na Slovensku v tomto odvetví vyše 74 tisíc pracovníkov, čo predstavuje medziročný nárast o 3,5 percenta. Podľa J. Holečka by mal počas tohto roku počet zamestnancov v slovenskom automobilovom priemysle vzrásť o zhruba 2000 ľudí.

Rast produkcie zaznamenali vlni aj subdodávatelia slovenských automobiliek. V súčasnosti je v krajine v tomto odvetví 274 spoločností, ktoré dodávajú komponenty a materiál pre výrobu vozidiel. Väčšina z firiem pôsobí na západnom Slovensku (202 firiem) a zvyšok sa nachádza na východe krajiny. Nerovnomerné rozloženie dodávateľskej siete je podľa ZAP spôsobené najmä nerozvinutou diaľničnou infraštruktúrou. (r)

Tnávská automobilka PSA Peugeot Citroën Slovakia od marca 2013 začala vyrábať nový model Peugeot 208 určený pre britský trh. Po Rusku tak ide v poradí o druhý región, kam smerujú vozidlá s určitými špecifikami. Produkcia pravostranne riadených vozidiel priniesla zmeny v procese výroby a inštalácie viac ako 120 nových dielcov najmä v prevádzkach zvarovne a montáže. Medzi najvýznamnejšími je umiestnenie palubnej dosky a pedálov. V Tnave sa vyrobí okolo 100 takýchto vozidiel, v blízkej budúcnosti sa to zvýši až na 150. V roku 2013 je zámer vyrobiť až do 20 tisíc automobilov s touto špecifikáciou. (r)

Cenová dostupnosť áut vzrástla, ich predajnosť však klesá

Podpisuje sa nezamestnanosť

Cenová dostupnosť automobilov na Slovensku v uplynulom roku vzrástla. Ich predajnosť však aktuálne klesá, keďže nezamestnanosť zostáva vysoká a ekonomický rast je slabý.

Ceny nových automobilov takmer kontinuálne klesajú od roku 2004, a to v kombinácii s rastom nominálnych miezd. To zvyšuje ich cenovú dostupnosť, ktorá bola podľa dostupných dát v uplynulom roku najlepšia v histórii. Kým v roku 1997 sme museli na jedno malé auto pra-

covať 29,2 mesiaca, v roku 2012 to bolo už iba 11,6 mesiaca. Počas prvých dvoch mesiacov tohto roka zatiaľ ceny podľa štatistík klesajú a v porovnaní s koncom minulého roka sú nižšie o 2,6 percenta. Napriek klesajúcim cenám si nový automobil môže dovoliť menší počet ľudí, keďže nezamestnanosť je najvyššia za posledných 9 rokov. Poukazujú na to aj čísla predajnosti automobilov. V marci bol počet zaregistrovaných nových osobných áut o takmer 11 percent nižší ako pred rokom. Predajnosť klesá takmer na všetkých dôležitých trhoch Európskej únie, kde v marci zaznamenali medziročný pokles o 10,2 percenta a za celý prvý štvrtrok o 9,8 percenta. (r)

Autá tvorili takmer šestinú slovenského vývozu

Najväčšia časť smerovala do Európskej únie

Vlni sa zo Slovenska vyviezol tovar v celkovej hodnote 62,8 miliardy eur. Potvrdilo sa pritom, že slovenský export je výrazne koncentrovaný na niekoľko málo odvetví.

Sú nimi predovšetkým autá, televízory a ropné oleje, ktoré majú na slovenskom vývoze až takmer 30-percentný podiel. Export automobilov vlni dosiahol hodnotu 10,3 miliardy eur a tvoril tak z celkového vývozu takmer šestinú. Záujem o ne vlni prejavili najmä Nemci, Francúzi, Číňania a Briti. V roku 2011 na čele najvýznamnejších odberateľov zo Slovenska pochádzajúcich automobilov bola po prvýkrát v histórii Čína. Vlni to však bolo už Nemecko a predstihlo ju na druhom mieste aj Francúzsko.

Približne dvanástinu nášho exportu tvoria výrobcovia televízorov a monitorov. Vlni sa zo Slovenska vyviezli obrazovky v celkovej hodnote 5,1 miliardy eur a pozerali sa do nich najmä zákazníci z Nemecka, Veľkej Británie a Poľska. Tri najvýznamnejšie slovenské exportné položky aj vlni uzatvárali spracované ropné oleje, ktoré sa vyviezli v hodnote 2,9 miliardy eur a po ktorých je dopyt najmä v susedných krajinách.

Koncentrácia slovenského exportu je zjavná aj z teritoriálneho hľadiska. Dlhodobou platí, že najväčšia časť vývozu smeruje do krajín Európskej únie, vlni to bolo 83,8 percenta. Ide predovšetkým o nemecký (21,3 percenta) a český (14,1 percenta) trh. Z krajín mimo EÚ si najvyšší podiel na slovenskom exporte drží Ruská federácia (4,2 percenta), na ktorú sa ale postupne doťahuje Čína. Čína sa v rebríčku našich najvýznamnejších obchodných partnerov šplhá čoraz vyššie. Zatiaľ čo v roku 2007 bol podiel Číny na slovenskom vývoze len 0,8 percenta, vlni to bolo už 2,1 percenta. Za týmto nárastom podielu Číny na našom exporte treba hľadať predovšetkým vývoz osobných automobilov. Kým totiž v roku 2007 do Číny smerovalo len 2,8 percenta zo Slovenska vyvezených automobilov, v roku 2012 to bola už viac ako desatina. Práve Čína pritom predstavuje vzhľadom na svoju obrovskú spotrebiteľskú základňu a rýchlo sa rozvíjajúcu ekonomiku veľkú príležitosť aj pre ďalších slovenských exportérov. (r)

V praxi sa stretávame so zatajovaním, nenahlasovaním, resp. oneskoreným nahlasovaním alebo nepriazývaním zástupcov zamestnancov k takým závažným udalostiam, ako sú pracovné úrazy zamestnancov. Musíme konštatovať, že v mnohých takýchto prípadoch prevláda snaha niektorých zamestnávateľov týchto udalostí vylúčiť nezávislé a odborné vyšetrenie, občas ide aj o nedbalosť, neznalosť a nesprávne aplikovanie právnych predpisov v praxi.

Súčasne však zisťujeme aj také skutočnosti, že nielen zamestnávatelia, ale aj mnohé základné odborové organizácie stále nepoznajú svoje povinnosti vyplývajúce z príslušných predpisov.

Medzi spoločné nedostatky súvisiace s pracovnou úrazovosťou môžeme zaradiť najmä tieto skutočnosti:

- zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť nie vždy prizývajú na vyšetrenie príčin pracovného úrazu;
- oneskorené nahlasovanie udalostí zástupcom zamestnancov;
- nesprávne popísaný (skreslený) úrazový dej;
- nesprávne určenie štatistických značiek zdroja a príčiny pracovného úrazu, neodovzdanie záznamu o úraze postihnutému zamestnancovi, prípadne pozostalému rodinnému príslušníkovi;
- nedodržovanie stanovených termínov pri nahlasovaní pracovných úrazov a súvisiacich úkonov pri týchto udalostiach zástupcom zamestnancov;
- formálny podpis zástupcov zamestnancov bez preverenia skutočného stavu v zázname o úraze;
- neznalosť významu štatistických značiek príčiny úrazu a následné problémy pri odškodňovaní.

Z uvedených dôvodov chceme pomôcť členom OZ KOVO, aby trvali na napínaní legislatívnych predpisov u svojich zamestnávateľov a tým chránili oprávnené záujmy svojich kolegov postihnutých pracovným úrazom.

Závažné udalosti v práci

Účasť zástupcu zamestnancov v procese šetrenia pracovného úrazu je zákonným právom, trvajte na svojej účasti pri zisťovaní príčin vzniku úrazu

Hovorte s postihnutým zamestnancom o okolnostiach pracovného úrazu, overte si skutočnosti súvisiace s úrazom, najmä účasť na vzdelávaní zamestnanca, poskytovaní OOPP, stavu pracoviska, pracovného nástroja, ale aj možného trpeného stavu správania a vykonávaných kontrolných činností vedúceho zamestnanca.

Skontrolujte, či sú správne napísané kódy príčiny a zdroja úrazu - má to zásadný vplyv na odškodnenie úrazu. Nebojte sa poznačiť do záznamu o registrovanom úraze svoj prípadný nesúhlas, ak sa niečo nezakladá na pravde.

Činnosť zástupcov zamestnancov a odškodňovanie pracovných úrazov

Odškodňovanie pracovných úrazov je oblasť, ktorá bude pre odbory stále patriť medzi najdôležitejšie. Odškodňovanie pracovných úrazov a chorôb z povolania sa teraz totiž vykonáva prostredníctvom úrazového odboru Sociálnej poisťovne, kam sa povinne odvádzajú úrazové poisťenie zamestnávateľa. Ustanovenia §§ 195 až 197 ZP hovoria jednoznačne o zodpovednosti zamestnávateľa. Ustanovenia nasledujúceho § 198 ZP hovoria o zodpovednosti zamestnávateľa v prípade poskytnutia náhrady za vecnú škodu. Túto škodu hradí priamo zamestnávateľ.

Sociálna poisťovňa požaduje prerokovanie spôsobu a rozsahu náhrady škody za pracovné úrazy s príslušným odborovým orgánom a poškodeným zamestnancom.

Z uvedených dôvodov zástupcom zamestnancov odporúčame:

- vždy trvať na stanovení miery zavinenia náhrady škody u postihnutého zamestnanca a potvrdiť to svojim podpisom; stanovenú % mieru náhrady škody totiž poisťovňa nemení, a to práve z titulu ustanovení ZP;
- odporovať snahe niektorých zamestnávateľov zbaviť sa zodpovednosti za pracovný úraz;
- svojím dohľadom sledovať, či sa postihnutému zamestnancovi odovzdá-

vajú kompletne doklady, potrebné na uplatnenie odškodnenia;

- sledovať, či si zamestnávatelia neuláhčujú prácu a či podkladovú dokumentáciu k odškodneniu pracovným úrazom nepredkladajú Sociálnej poisťovni hromadne raz za čas, čo je porušením zákona.

Ako zástupcovia zamestnancov si musíte byť stále vedomí toho, že výška súčasného odškodnenia stále nepredstavuje pre poškodeného zamestnanca dostatočnú náhradu za stratu na zdraví.

Terminológia – základné pojmy

Nebezpečná udalosť je udalosť, pri ktorej bolo ohrozené zdravie zamestnanca, ale nedošlo k poškodeniu jeho zdravia.

Nebezpečenstvo je stav alebo vlastnosť faktora pracovného procesu a pracovného prostredia, ktoré môžu poškodiť zdravie zamestnanca.

Ohrozenie je situácia, v ktorej nemožno vylúčiť, že zdravie zamestnanca bude poškodené.

Riziko je pravdepodobnosť vzniku poškodenia zdravia zamestnanca pri práci a stupeň možných následkov na zdraví.

Pracovný úraz je poškodenie zdravia alebo smrť zamestnanca, spôsobená nezávisle od jeho vôle krátkodobým, náhlym a násilným pôsobením vonkajších vplyvov, ktoré utrpel pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s nimi.

Evidovaný pracovný úraz je úraz, pri ktorom poškodením zdravia zamestnanca vznikla práceneschopnosť trvajúca maximálne tri dni, prípadne nevznikla žiadna práceneschopnosť.

Registrovaný pracovný úraz - pracovný úraz, ktorým bola spôsobená dočasná práceneschopnosť zamestnanca trvajúca viac ako tri dni.

Registrovaný závažný pracovný úraz je úraz, ktorým bola spôsobená smrť alebo ťažká ujma na zdraví.

Ťažkou ujmou na zdraví sa rozumie vážne poškodenie zdravia, ktorým je napr.: zohyzdenie, strata alebo podstatné zníženie pracovnej spôsobilosti, ochromenie niektorej končatiny, strata alebo podstatné oslabenie funkcie zmyslového ústrojenstva, poškodenie dôleži-

novým funkcionárom

sú aj pracovné úrazy

tého orgánu. O závažnosti pracovného úrazu rozhoduje ošetrojúci lekár alebo zdravotnícke zariadenie, v ktorom bol poškodený ošetrovaný.

Iný úraz ako pracovný je úraz alebo smrť zamestnanca alebo inej fyzickej osoby, ku ktorej nedošlo v dôsledku pracovného úrazu, t. j. úraz vznikol pri činnosti, ktorá nesúvisí s plnením pracovných úloh, avšak vznikol na pracoviskách alebo v priestoroch zamestnávateľa, ktoré inak nie sú verejne prístupné.

Chorobou z povolania je choroba uznaná príslušným zdravotníckym zariadením (Klinika pracovného lekárstva Bratislava, Martin, Košice), uvedená v zozname chorôb z povolania, ak vznikla zamestnancovi pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s nimi.

Závažnou priemyselnou haváriou je udalosť, akou je nadmerná emisia, požiar alebo výbuch s prítomnosťou jednej alebo viacerých vybraných nebezpečných látok, vyplývajúca z nekontrolovateľného vývoja v prevádzke firmy a ktorá vedie bezprostredne alebo následne k vážnemu poškodeniu alebo ohrozeniu života alebo zdravia ľudí, životného prostredia alebo majetku v rámci firmy alebo mimo nej.

Preveniou závažnej priemyselnej havárie je súbor organizačných, riadiacich, personálnych, výchovných, technických, technologických a materiálnych opatrení na zabránenie vzniku závažnej priemyselnej havárie.

Plnenie pracovných úloh je výkon pracovných povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru, iná činnosť vykonávaná na príkaz zamestnávateľa, činnosť, ktorá je predmetom pracovnej cesty.

V priamej súvislosti s plnením pracovných úloh zamestnanca je úkon potrebný na výkon práce a úkon počas práce zvyčajný alebo potrebný pred začiatkom práce alebo po jej skončení, ale aj vyšetrenie zamestnanca v zdravotníckom zariadení, vykonané na príkaz zamestnávateľa alebo ošetrovanie v zdravotníckom zariadení pri prvej pomoci a cesta na ne a späť, účasť zamestnanca na vzdelávaní, prehlbovaní kvalifikácie alebo na jej zvyšovaní, na ktorých sa zamestnanec zúčastnil na príkaz zamestnávateľa, vrátane školenia alebo vzdelávania organizovaného odborovou organizáciou alebo vyšším odborovým

orgánom pre zamestnancov a pre funkcionárov výboru odborovej organizácie, ak sa na nich zúčastňujú so súhlasom alebo s vedomím zamestnávateľa, povinná účasť zamestnanca na rekondičnom pobyte alebo v priamej súvislosti s ním. Takýmito úkonmi nie sú cesta do zamestnania a späť, stravovanie, súkromné ošetrovanie alebo vyšetrenie v zdravotníckom zariadení ani cesta na ne a späť.

Evidencia nebezpečných udalostí. Úkony spojené s vyšetrením všetkých neplánovaných udalostí, ktoré nemusia byť spojené s úrazom alebo poškodením zariadenia, prerušujú však pracovný proces alebo činnosť. Obyčajne im predchádza nebezpečné konanie alebo nebezpečné podmienky, prípadne obidvoje súčasne.

Evidencia pracovných úrazov. Úkony spojené s vyšetrením vzniku a príčiny poškodenia zdravia zamestnanca pracovným úrazom, v dôsledku ktorého nevznikla práceneschopnosť, prípadne práceneschopnosť zamestnanca netrvala viac ako tri dni.

Táto evidencia musí byť vedená tak, aby ju bolo možné použiť ako podklad na vykonanie potrebných opatrení a na neskoršie spísanie záznamu o registrovanom pracovnom úraze, ak sa následky pracovného úrazu prejavia neskôr. Ak neskôr v dôsledku takéhoto úrazu vznikne práceneschopnosť dlhšia ako tri dni, postupuje sa ďalej ako pri registrovaných pracovných úrazoch.

Registrácia pracovných úrazov. Registráciou pracovného úrazu sa rozumie úkony, ktoré je povinný príslušný vedúci zamestnanec zabezpečiť, ak na ním riadenom úseku vznikne pracovný úraz podliehajúci registrácii, a to najmä:

- spísanie záznamu o registrovanom pracovnom úraze na základe šetrenia, za účasti zástupcu zamestnancov a postihnutého najneskôr do štyroch dní po oznámení vzniku úrazu;
- odoslanie záznamu o registrovanom pracovnom úraze dotknutým inštitúciám;
- prijať a vykonať potrebné opatrenia, aby sa zabránilo opakovaniu podobného úrazu.

Vypracoval úsek vzdelávania
a ZIBP

Zlato v očiach investorov stráca lesk

Povešť zlata ako investičnej istoty slabne. Český denník E15 na svojej internetovej stránke uviedol, že cenný kov zlacnel v polovici apríla najviac za posledných 20 mesiacov. Cena unce (31,1 g) sa prepadla pod 1500 USD (1143,38 eura).

V septembri 2011 prekonalo zlato hranicu 1920 USD za uncu. Po minuloročnom letnom poklese pod 1600 USD sa neskôr vyšvihlo k méte 1800 USD, potom znovu nasledoval pád

Umieráčik

„Tento rok by mohol byť rokom, v ktorom bude zvonit umieračik,“ predpovedajú odborníci Citigroup. „V tomto štvrtroku bude málo víťazov, väčšina priemyselných a drahých kovov pôjde (s cenou) dole,“ dodávajú. Pred nimi ohlásili koniec zlatého boomu Goldman Sachs, Société Générale a Bank of America. Rovnaký názor má aj finančník George Soros, pre ktorého zlato prestalo byť už dávnejšie bezpečným prístavom uchovávania hodnôt v hektickom ekonomickom a politickom období.

Ochladnutie

Analytici si vysvetľujú ochladnutie voči zlatu čakáním na predčasný koniec uvoľnenej menovej politiky v USA. Federálny rezervný systém, ktorý plní v krajine úlohu centrálnej banky, má čoraz väčšie výhrady voči nalievaniu peňazí do obehu a chce najneskoršie do konca roka kohútiky zase zavrieť.

Stotožnenie

Obchodníci s cennými kovmi sa s týmito obavami stotožňujú. Z najväčšieho svetového parketu na transakcie so zlatom, SPDR Gold Shares (známeho ako SPDR Gold Trust), stiahli podstatnú časť uložených aktív. Fond, ktorý emituje akcie v hodnote desiatiny ceny unce a v prípade silnej odchýlky medzi týmto papierom a trhovou cenou zdrží 100 tisíc akcií, čiže 10 tisíc uncí, sa ocitol na najnižšom stave za posledných 36 mesiacov.

Boli prví

Špecialisti z banky Goldman Sachs, ktorí prišli s varovaním pred zlatom ako prví, predpovedajú, že unca oslabí ešte viac. V nasledujúcich 12 mesiacoch by mala klesnúť na spodný limit 1390 USD. Spolu s upevnením menovej politiky má pokles súvisieť aj s oživením zámorskej ekonomiky.

(r)

Nová zlieváreň prinesie 350 nových miest

Nový závod na výrobu odliatok pre železničný priemysel v Prakovciach v okrese Gelnica zamestná najmenej 350 ľudí.

Fabriku prevádzkuje novozaložená spoločnosť Railway Casted Components (RCC), ktorej vláda plánuje poskytnúť investičnú pomoc takmer 10 miliónov eur. Firma v miestnom priemyselnom parku obnoví zlievarenskú produkciu, ktorá je určená pre vagónový priemysel pre ruský trh. Hlavným produktom závodu sú ocelové odliatky pre podvozky pod nákladné železničné vagóny. Štátna pomoc predstavuje daňovú úľavu vyše 4,3 milióna eur, príspevok na vytvorenie pracovných miest v sume viac ako 3,1 milióna eur a dotáciu na nákup dlhodobého majetku 2,5 milióna eur. Fabrika už v súčasnosti zamestnáva 140 ľudí, podľa plánov celkový počet 350 až 360 pracovníkov by mala dosiahnuť do konca tohto roka. Predseda predstavenstva spoločnosti Tatravagónka a RCC Alexej Beljajev konštatoval, že na Slovensku sa nikdy predtým takéto odliatky a v takom objeme nevyrábali. Produkcia pôjde na ruský trh. (r)

Zdôraznili nevyhnutnosť lepšej vzájomnej informovanosti

Strojárskym firmám chýbajú nástupcovia

Strojárske firmy pôsobiace v Liptovskom Mikuláši pociťujú nedostatok kvalifikovaných potenciálnych náhradníkov prestarnutých pracovných kádrov.

Na pôde tamtojšej radnice 17. apríla 2013 o tomto probléme rokovali zástupcovia samosprávy, zamestnávateľov a stredných odborných škôl. „Už pár rokov naši zamestnanci starnú. Potrebujeme nových mladých ľudí a zisťujeme, že ich tu niet. Bohužiaľ, musíme zároveň konštatovať, že tu nie sú ani školy, ktoré nám môžu pripraviť operátorov strojov, sústružníkov, vrtačov, frézarov či zvaračov,“ uviedol riaditeľ Liptovských strojární Dirk Laheye.

Nevyhnutnosť lepšej vzájomnej informovanosti zdôraznil primátor Alexander Slaťkovský. „Najmä deti a ich rodičia musia vedieť o tom, že v našom meste je približne 500 reálnych pracovných príležitostí v strojárskych firmách s perspektívou, no ich predstavitelia sa obávajú, že o pár rokov nebude mať kto u nich

pracovať,“ skonštatoval A. Slaťkovský.

Konkrétnym výsledkom budú spoločné návštevy výchovných poradcov základných a stredných odborných škôl (SOŠ) vo výrobných podnikoch. „Vítame túto iniciatívu, lebo potrebujeme mať spätnú väzbu, aby sme vedeli, čo potrebuje prax a kam máme smerovať naše školy,“ povedala metodička odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja Mária Benedeková.

„Akákoľvek škola má zmysel, keď jej absolventi majú možnosť praktického uplatnenia,“ prízvukoval zástupca riaditeľa pre odborný výcvik SOŠ stavebnej Ján Poliak. „Žiaľ, naše odborné školstvo čakalo dlhé dve desaťročia, kým sa zistilo, že situácia je alarmujúca. Máme množstvo nezamestnaných a na druhej strane veľa voľných pracovných miest, ktoré sú podmienené odborným vzdelaním,“ dodal Milan Daniš, riaditeľ SOŠ elektrotechnickej v Liptovskom Hrádku. (r)

Slovensko naďalej ostáva silne priemyselnou ekonomikou

Investičná aktivita pod historickým priemerom

Hospodárska kríza výrazne znížila investičnú aktivitu v slovenskej ekonomike. Doteraz sa objem investícií neobnovil na predkrízovú úroveň, vlni opäť klesol a ich podiel na hrubom domácom produkte (HDP) zostáva pod historickým priemerom.

Ako však v aktuálnom komentári upozorňujú analytici menového úseku Národnej banky Slovenska (NBS), pohľad na zmenenú štruktúru investícií v priemysle je pozitívnejší, keď sa zlepšila v prospech činností s vysokou a stredne vysokou technologickou náročnosťou.

Kým pred krízou sa ročne na Slovensku preinvestovalo 16,6 miliardy eur, v roku 2009 to bolo iba 13 miliárd eur. Investície sa postupne do roku 2011 zvýšili na 16 miliárd eur, vlni sa však opäť znížili na 15,4 miliardy eur. Pod tento vývoj sa podľa analytikov centrálny banky podpísal

pokles ziskovosti firiem a bánk, vysoká neistota spojená s budúcim vývojom, konsolidačné opatrenia vo verejnej správe, sprísnené podmienky poskytovania úverov, ako aj zavedenie osobitného odvodu pre finančné inštitúcie.

„V strednodobom horizonte sa zvýšil podiel investovania do priemyselných činností s vyššou technologickou náročnosťou. Tým by sa mohol rozšíriť priestor na umiestňovanie takých výrobkov a služieb na zahraničných trhoch, ktoré budú konkurencieschopné nielen cenou, ale aj vďaka sofistikovaným technológiám,“ avizujú ekonómovia NBS. Zároveň v uplynulých rokoch vzrástol podiel priemyselnej výroby na investíciách na úkor služieb, čo upevňuje pozíciu SR v skupine najviac priemyslovo orientovaných krajín v Európe.

Podiel činností s vyššou technologickou náročnosťou na investíciách v priemysle sa zvýšil zo 43 percent v roku 2008 na 60 percent v roku 2012. „Pozitívny štruktúrny posun ťahali tri ekonomické činnosti, z nich do roku 2010 to

bola výroba chemikálií a chemických produktov. Chemickú výrobu v roku 2011 vystriedal elektronický a automobilový priemysel, ale prispela aj výroba elektrických zariadení a iných strojov a zariadení,“ konštatujú analytici. Služby naopak takýto pozitívny posun v štruktúre nezaznamenali, keď vedomostne menej náročné segmenty naďalej tvoria až dve tretiny investícií.

Analytici NBS varujú, že celkovo ustupujúci podiel investícií v službách naznačuje zužovanie ich produkčnej kapacity a zabraňuje tak vývojovému posunu ekonomiky od priemyslu k službám. Predchádzajúce tri roky sa podiel služieb na zamestnanosti nemení a zostáva na úrovni 65 percent z celkovej zamestnanosti a ich podiel na pridanej hodnote dokonca v rovnakom období klesol zo 62 percent na 60 percent. (r)

RADÍME

Živnostník pri prerušení poistné neplatí

V prípade prerušenia živnosti zaniká živnostníkov (SZČO), ktorý je povinne poistený v Sociálnej poisťovni, povinnosť platiť poistné na povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie.

Sociálna poisťovňa preto živnostníkov upozorňuje, aby sa nezabudli odhlásiť z poistenia v príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne. Pozastavenie živnostenského oprávnenia sa od 1. januára 2011 nepovažuje za zánik povinného poistenia SZČO, ale dochádza k prerušeniu povinného nemocenského a dôchodkového poistenia. Živnostník je povinný oznámiť prerušenie poistenia pobočke Sociálnej poisťovne do 30 dní od začiatku a skončenia prerušenia. Táto povinnosť prislúcha len tým SZČO, ktoré sú povinne poistené. V prípade, že živnostník pri pozastavení živnosti ukončí registráciu na daňovom úrade, je povinný sa z

povinného poistenia v Sociálnej poisťovni odhlásiť do 8 dní odo dňa ukončenia registrácie.

Ak živnostník pokračuje v živnosti po jej pozastavení, jeho povinnosti voči Sociálnej poisťovni sa mu posúdia podľa toho, či jeho príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti k 1. júlu kalendárneho roka, ktorý predchádza dňu, kedy obnovil živnosť, bol vyšší ako zákonom stanovená hranica (za rok 2011 to bolo 4078,68 eur, za rok 2012 to je 4716 eur) za predpokladu, že je neustále registrovaný na daňovom úrade v súvislosti s dosahovaním príjmov z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Pri pokračovaní v živnosti po jej pozastavení sa na povinné poistenie živnostník opätovne neprihlasuje. Je však povinný Sociálnej poisťovni oznámiť začiatok a skončenie prerušenia povinného poistenia.

(r)

Najazdené kilometre si môžu vodiči overiť aj na internete

Aký je technický stav vozidla

Vodiči, ktorí sa rozhodli pre kúpu ojazdeného auta, si môžu počet najazdených kilometrov overiť aj na internete. A to na stránke kontroly originality (www.ko.sk), kde sú údaje o každom skontrolovanom aute.

„Informácie o stave kilometrov predstavujú súhrnné hodnoty získané z technických kontrol, emisných kontrol a kontrol originality,“ priblížil riaditeľ poverenej technickej služby kontroly originality Róbert Zrubák. Keďže presné hodnoty bývajú zneužívané a stav počítadiel kilometrov, teda odometrov, sa zvykne upravovať v závislosti od poslednej známej hodnoty, graf na internete informuje

vodiča o reálnom priebehu počtu kilometrov. Nezobrazuje konkrétne hodnoty. Tie môže kupujúci nájsť v odbornom posudku kontroly originality, ktorý by mal podľa R. Zrubáka požadovať od predávajúceho. Na základe neho sa totiž môže dozvedieť napríklad aj to, či auto nebolo poškodené haváriou.

Ľudia, ktorí uvažujú o investícii do ojazdeného auta, by však mali myslieť aj na technický stav vozidla a stav jeho opotrebenia. Ten nemusí vždy korešpondovať s najazdenými kilometrami, a to ani vtedy, ak neboli „stiahnuté“. Ak to kupujúci nedokáže objektívne posúdiť, mal by sa obrátiť na nezávislých odborníkov a autorizované servisy.

(r)

KRÁTKO

Dodávatelia automobiliek očakávajú dobrý rok

Takmer polovica slovenských dodávateľov automobilového priemyslu očakáva, že im v tomto roku vzrastú tržby o viac než päť percent. Ďalšia tretina predpokladá, že budú dosahovať stabilné výkony bez výraznejšieho rastu. Len 22 percent dodávateľov očakáva, že im v roku 2013 budú tržby klesať. Dve tretiny dodávateľov potvrdili, že rok 2012 bol lepší než rok 2011. Dôvodom je najmä nárast produkcie na Slovensku a zvýšený dopyt vo východnej Európe a Ázii.

Jadrové elektrárne potešili

Slovenské elektrárne (SE) sú spokojné s vlnajúcou výrobou elektrickej energie v jadrových elektrárnach. Naopak, s výrobou elektriny vo vodných elektrárnach nebol slovenský dominantný výrobca elektriny spokojný. Slovenské elektrárne v minulom roku vyrobili takmer 22,2 terawatthodín elektrickej energie, čo predstavuje medziročný nárast o viac ako jedno percento. V minulom roku výroba elektriny na Váhu zaostávala, keď celková výroba dosiahla 1457 gigawatthodín elektrickej energie, čo je najhorší výsledok od roku 2003. Výrobu elektriny vo vodných elektrárnach zachraňovala situácia na Dunaji. Výroba elektriny Gabčíkova v objeme 2459 gigawatthodín je druhá najvyššia od rekordného roku 2002. Výroba elektriny z jadrových elektrární bola v znamení nového maxima vo výške 15 495 gigawatthodín. Ide o najlepší výsledok od čias odstavenia elektrárne V1.

Slovenská ekonomika vzrastie o 1,4 percenta

Slovenská ekonomika podľa najnovšej prognózy Medzinárodného menového fondu (MMF) v tomto roku reálne posilní o 1,4 percenta a v budúcom roku jej hrubý domáci produkt (HDP) vzrastie o 2,7 percenta. Infláciu spotrebiteľských cien na Slovensku fond v tomto roku odhaduje na úrovni 1,9 percenta a v roku 2014 vo výške 2 percent. Nezamestnanosť v krajine však bude podľa MMF stagnovať a v tomto aj budúcom roku bude na úrovni 14,3 percenta.

Vládne opatrenia prinesú desaťtisíce miest

Vláda podľa ministra práce a sociálnych vecí Jána Richtera schválil súbor prorastových opatrení, ktoré prinesú na Slovensku desaťtisíce nových pracovných miest. „To je naša odpoveď na nezamestnanosť,“ povedal minister. Pôjde podľa neho o verejnú investície vo viacerých oblastiach, či o investičné stimuly. Šéf rezortu práce a sociálnych vecí odmietol tvrdenie, že rast nezamestnanosti na Slovensku ovplyvnili legislatívne opatrenia súčasnej vlády. Podľa J. Richtera sa nezamestnanosť na Slovensku vždy vyvíjala podľa vývoja hrubého domáceho produktu.

Pripravil: Rudolf Brázdovič

Občianske združenie Podpoľanie nad zlato vyhralo spor

Ochraňujú životné prostredie

Poslanec Mikuláš Huba víta nedávne rozhodnutie Najvyššieho súdu SR týkajúce sa prebiehajúceho sporu o ťažbu zlata pri Detve, ktorú chce realizovať spoločnosť Eastern Mediterranean Resources - Slovakia (EMED).

Občianske združenie Podpoľanie nad zlato v zastúpení advokátkou Evou Kováčechovou žalovalo príslušný bankský úrad, že ho neoprávnene vylúčil ako účastníka konania o určenie dobývacieho priestoru Detva, čo je v rozpore s Aarhuským dohovorom. Ten má ako medzinárodná zmluva ratifikovaná SR prednosť pred slovenskými zákonmi. Najvyšší súd SR 12. marca 2013 jednomyselne a v plnom rozsahu potvrdil predošlé rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici, že občianske združenie, ktoré má za cieľ chrániť životné prostredie pred negatívnymi dopadmi ťažby nerastných surovín na Podpoľaní a jeho okolí, má postavenie účastníka v uvedenom konaní.

Podľa čl. 7 Aarhuského dohovoru sa majú verejnosti poskytnúť potrebné informácie a prijať vhodné opatrenia, ktoré zabezpečia účasť verejnosti (okrem iného) aj na príprave plánov a programov súvisiacich so životným prostredím, a to v transparentných a spravodlivých podmienkach. Pritom podľa čl. 6 ods. 4 je nevyhnutné umožniť včasnú účasť verejnosti v čase, keď sú ešte otvorené všetky možnosti, a tak sa jej účasť môže uskutočniť

efektívne. Pred zákonom preto neobstojí argumentácia firmy EMED, Obvodného bankského úradu v B. Bystrici a po ňom aj Hlavného bankského úradu, že konaním o určení dobývacieho územia sa ešte nepovoľuje žiadna konkrétna činnosť, keďže sa „len“ rozhoduje o využití územia.

„Táto argumentácia sa snaží odsunúť námietky a pripomienky verejnosti až do druhej fázy procesu - do rozhodovania úradov o konkrétnom projekte, teda v tomto prípade o vydaní povolenia na ťažbu zlata. Lenže v týchto konaniach potom úrady na Slovensku zvyknú odkazovať ľuďom, že na ich námietky je už neskoro a mali sa ozvať ešte v prvej fáze procesu (odkiaľ ich však vylúčili). Úradníci tak neoprávnene a nedemokraticky znemožňujú verejnosti spolurozhodovať o zásadných veciach, ktoré ovplyvňujú životy ľudí,“ dodáva M. Huba. Podľa slovenského právneho poriadku iba účastník konania (fyzická aj právnická osoba) má reálnu možnosť svojim konaním - teda napríklad námietkami a pripomienkami - včas ovplyvňovať priebeh a výsledky konania. Tzv. zúčastnená osoba ani osoby stojace mimo konania už takúto možnosť nemajú. Preto je podľa krajského súdu aj najvyššieho súdu nevyhnutné, aby občianske združenie, ktoré chráni životné prostredie v dotknutom regióne, v prípade svojho záujmu bolo účastníkom konania a nebolo vylúčené z reálnej možnosti ovplyvniť činnosť s dopadmi na životné prostredie. (r)

Odradila ich iniciatíva miestnych aktivistov

EMED utlmuje svoju činnosť

Spoločnosť EMED Slovakia, ktorá pripravovala ťažbu zlata pri Detve, utlmuje na čas svoje aktivity v regióne.

Svoje rozhodnutie prijala po sérii protestov miestnych aktivistov proti ťažbe, zamietavému stanovisku dotknutých samospráv, ako aj po nedávnom rozhodnutí Najvyššieho súdu (NS) SR, ktorý uznal práva občanov zúčastniť sa rozhodovacieho procesu o ťažbe.

„Neznamená to nič zásadné, iba to, že naša spoločnosť má aj iné aktivity, a to nie len na Slovensku,“ uviedol riaditeľ spoločnosti Marián Urban. „Sústreďujeme sa teraz viac na iné projekty,“ dodal.

Rozhodnutie EMED utlmiť niektoré aktivity vyplývajú podľa M. Urbana z viacerých dôvodov. Okrem iného aj z toho, že ešte stále nemajú správoplatnené určenie dobývacieho priestoru a preto sú nútení čakať. „Preto využijeme svoje kapacity radšej na iných pro-

jektoch. Toto naše rozhodnutie padlo už začiatkom roka,“ konštatoval.

NS SR svojim nedávnym verdiktom vrátil do povoľovacieho procesu aj odporcu ťažby - Občianske združenie Podpoľanie nad zlato. Jeho zástupcovia sú odhodlaní vstúpiť do všetkých konaní, ktoré im boli pred tým nižšími súdmi odopreté.

Podľa M. Urbana ak by im však úrady určenie dobývacieho priestoru potvrdili, chcu každopádne spustiť proces posudzovania vplyvov ťažby na životné prostredie, tzv. EIA. „Kancelária v Detve ostáva aj naďalej otvorená a smerom k občanom plánujeme ďalej informovať o našom projekte,“ pripomenul M. Urban.

Firma už investovala do prieskumu v Detve okolo 7 miliónov eur, preto sa nechce lokality celkom vzdať. V pláne má napríklad zrealizovať seizmickú štúdiu, ktorá má dokázať, či otrasy pri ťažbe môžu ohroziť výrobu v neďalekých strojárňach PPS. (r)

Na nemocenské dávky majú nárok aj dohodári

Rovnaké práva ako zamestnanci

Dohodárom, ktorí pracujú na základe dohody o pracovnej činnosti a dohody o vykonaní práce s pravidelným mesačným príjmom, v prípade dočasnej pracovnej neschopnosti vznikne nárok na nemocenské.

Od 1. januára 2013 totiž aj dohodári pracujúci na spomínané typy dohôd platia poistné na nemocenské poistenie, a tak im rovnako ako zamestnancom môže po splnení všetkých zákonných podmienok vzniknúť nárok na nemocenskú dávku.

Vymeriavací základ

V prípade dohodárov, ktorí ešte neplatia poistné na nemocenské poistenie 90 dní od vzniku poistenia do začiatku práceneschopnosti, sa výška nemocenskej dávky určí inak ako u zamestnancov, ktorí platia poistné aspoň 90 dní. Vypočíta sa z vymeriavacích základov hrubých príjmov dosiahnutých u zamestnávateľov v predchádzajúcom kalendárnom roku. Ak poistenec nemal v predchádzajúcom kalendárnom roku vymeriavacie základy (hrubé príjmy), t.j. nebol zamestnaný, prípadne jeho obdobie platenia poistného na nemocenské poistenie v predchádzajúcom kalendárnom roku trvalo menej ako 90 kalendárnych dní, výška nemocenskej dávky sa určí ako jedna tridsatina z pravdepodobného vymeriavacieho základu, ktorý sa rovná minimálnemu vymeriavaciemu základu. V súčasnosti je to 393 eur.

Povinnosť zamestnávateľov

Ak je ale skutočný vymeriavací základ zamestnanca nižší ako minimálny vymeriavací základ (393 eur), nemocenská dávka sa určí zo skutočného vymeriavacieho základu.

Sociálna poisťovňa v tejto súvislosti upozorňuje zamestnávateľov, že je ich povinnosťou oznámiť jej výšku pravdepodobného vymeriavacieho základu v prípade, ak je pravdepodobný vymeriavací základ zamestnanca nižší ako minimálny vymeriavací základ. SP od 1. januára 2013 registruje problémy zamestnávateľov pri určovaní pravdepodobného vymeriavacieho základu. (r)